

Aan

Minister VWS
Minister LZS

Deadline: 12 mei 2023

nota

Capaciteitsplan 2024-2027

TER BESLISSING

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Opgesteld door

[Redacted]

Datum

4 mei 2023

Kenmerk

3586063-1046015-MEVA

Bijlage(n)

1

1. Aanleiding

Op 12 januari 2023 heeft het Capaciteitsorgaan (CO) de integrale raming uitgebracht voor de instroom in de medische en aanverwante (vervolg)opleidingen voor 2024, 2025 en 2026 (het Capaciteitsplan). Aan de Kamer is een reactie op dit Capaciteitsplan toegezegd. Bijgaande brief bevat de reactie op het Capaciteitsplan, inclusief de aanpassingen die daarin om verschillende redenen nog zijn aangebracht.

De brief wordt tevens door de minister van OCW ondertekend omdat een aantal opleidingen onder OCW vallen.

2. Geadviseerd besluit

Indien u met onderstaande punten akkoord bent, verzoeken wij u de bijgaande brief te ondertekenen.

1. Opleidingen door VWS bekostigd

Beslispunt MVWS

- [Opleidingen tot medisch specialist c.a.] Instemmen met het voorstel om het voorkeursadvies van het CO (1.245) te volgen.
- [Opleiding tot huisarts] Instemmen met het voorstel om het voorkeursadvies (1.190) niet over te nemen, maar mee te gaan met de aantallen die de sector realistisch acht: voor 2024 zijn dit 954 plaatsen, voor 2025 zijn dit 984 plaatsen en voor 2026 zijn dit 1.035 plaatsen.
- [Opleiding tot specialist ouderengeneeskunde] Instemmen met het voorstel om het voorkeursadvies (305) niet over te nemen, maar mee te gaan met de aantallen die de sector realistisch acht. Voor 2024 zijn dit 260 plaatsen, voor 2025 zijn dit 280 plaatsen en voor 2026 zijn dit 305 plaatsen.
- [Opleiding tot arts verstandelijk gehandicapten] Instemmen met het voorstel om het voorkeursadvies (43) niet over te nemen, maar mee te gaan met de

aantallen die de sector realistisch acht. Voor 2024 zijn dit 27 plaatsen, voor 2025 zijn dit 36 plaatsen en voor 2026 zijn dit 43 plaatsen.

Datum
4 mei 2023

Kenmerk
3566870-1046015-MEVA

- e. [Sociaal geneeskundige opleidingen] Instemmen met het voorstel om – vanwege onvoldoende financiële middelen op 26 plaatsen na - aan te sluiten bij het aantal plaatsen hetgeen de sector realiseerbaar acht. Voor de IZB-arts is het advies om het aantal opleidingsplaatsen gelijk te houden aan de huidige aantallen (46), gelet op het feit dat er op de begroting van VWS geen extra middelen beschikbaar zijn om het aantal opleidingsplaatsen op te hogen.

Beslispunt MLZS

- f. [Opleiding tot GZ-psycholoog] Instemmen met het voorstel om het scenario demografie (niet-zijnde substitutie) over te nemen (965) met een door het Capaciteitsorgaan geadviseerde versnelde evenwichtsperiode (toegroeien naar evenwichtsniveau in 10 jaar in plaats van 12 jaar).
- g. [Opleiding tot klinisch psycholoog] Instemmen met het voorstel om het voorkeursadvies (249) niet over te nemen maar het aantal beschikbaar te stellen dat realistisch wordt geacht (200).
- h. [Opleiding tot klinisch neuropsycholoog, verslavingsarts] Instemmen met het voorstel om de voorkeursadviezen over te nemen.
- i. [Opleiding tot Verpleegkundig Specialist ggz (3 jarig)] Instemmen met het voorstel om het aantal opleidingsplaatsen voor 2024 op te hogen naar 134 plekken.

2. Opleidingen (mede) door OCW bekostigd

Het advies van het CO gaat ook over opleidingen die worden bekostigd door OCW (geneeskunde, tandheelkunde, mondzorgkunde) en door OCW en VWS gezamenlijk (masteropleidingen verpleegkundig specialist en physician assistant).

Beslispunt MVWS

- j. [Geneeskunde] Instemmen met het beter laten aansluiten van het aantal opleidingsplekken Geneeskunde bij het advies van het Capaciteitsorgaan (2850) door vanaf studiejaar 2024-2025 het maximaal aantal opleidingsplaatsen te verlagen van 3050 plaatsen naar 3015 plaatsen. De dekking die hiermee vrijkomt wordt ingezet voor de opleidingen PA/VS en Mondzorgkunde. Daarnaast is het advies om bereid te zijn om de NF Geneeskunde verder te verlagen (huidige inschatting met 31 plaatsen) om onder de voorwaarde van en in aanvulling op de verkorting van tandheelkunde van 6 naar 5 jaar te komen tot ophoging van de aantallen tandheelkunde tot het minimumadvies van het Capaciteitsorgaan van 345 plaatsen.
- k. [Tandheelkunde] Instemmen met het voorstel om voor tandheelkunde samen met MOCW de volgende lijn te hanteren:
  - 1. U en MOCW zien de noodzaak om meer tandartsen op te leiden.

2. Daartoe zien u en MOCW de mogelijkheid door werk te maken van het verkorten van de opleiding van 6 naar 5 jaar.
3. Als het veld hiertoe bereid is dan is het kabinet bereid om aanvullende dekking (via verlaging NF Geneeskunde van circa 31 plaatsen) beschikbaar te stellen om het aantal opleidingsplaatsen tandheelkunde op te tillen tot het minimumadvies dat het CO ons geeft (345 plaatsen).
4. U en MOCW zullen met betrokken onderwijspartijen en de KNMT in gesprek gaan om afspraken te maken, zowel over inhoud als moment dat de NF Tandheelkunde en Geneeskunde kan worden aangepast.
5. Voor 2024 worden de aantallen opleidingsplaatsen van 2023 beschikbaar gesteld (259).

Datum

4 mei 2023

Kenmerk

3566870-1046015-MEVA

Beslispunt MLZS

- i. [Mondzorgkunde] Instemmen met het voorstel om voor 2024 het aantal opleidingsplaatsen gelijk te houden aan dat van 2023 (344) en vanaf het studiejaar 2025-2026 stapsgewijs (in twee jaar) toe te werken naar het voorkeursadvies van het Capaciteitsorgaan (353). Op deze wijze is de ophoging inpasbaar binnen de begroting van OCW en specifiek de financiële ruimte die ontstaat door verlaging van de NF Geneeskunde van 3050 plaatsen naar 3015 plaatsen.
- m. [Verpleegkundig specialist AGZ en Physician Assistant] instemmen met het voorstel om voor 2024 het aantal opleidingsplaatsen gelijk te houden aan dat van 2023 (PA: 250 en VS 370) en vanaf het studiejaar 2025-2026 stapsgewijs (in twee jaar) toe te werken naar het voorkeursadvies (PA: 286 en VS-AGZ: 474). Op deze wijze is de ophoging inpasbaar binnen de begroting van OCW en specifiek de financiële ruimte die ontstaat door verlaging van de NF Geneeskunde van 3050 plaatsen naar 3015 plaatsen.
- n. [Verpleegkundig specialist ggz 2-jarig] instemmen met het voorstel om voor 2024 het aantal opleidingsplaatsen gelijk te houden aan dat van 2023 (80) en vanaf het studiejaar 2025-2026 stapsgewijs (in twee jaar) toe te werken naar het voorkeursadvies (248 inclusief de 3-jarige opleiding). Op deze wijze is de ophoging inpasbaar binnen de begroting van OCW en specifiek de financiële ruimte die ontstaat door verlaging van de NF Geneeskunde van 3050 plaatsen naar 3015 plaatsen.

3. Kernpunten

Planning

Op 12 april jl. is de Kamer geïnformeerd over de planning van de kabinetsreactie naar aanleiding van de Capaciteitsadviezen. In deze planningsbrief is vermeld dat de kabinetsreactie na het meireces naar de Kamer wordt verstuurd vanwege de benodigde afstemming met het ministerie van OCW en de besluitvorming omtrent de opleidingsplekken voor de medisch specialisten.

(Medische) vervolgopleidingen VWS

Ieder jaar stelt VWS het aantal beschikbare opleidingsplaatsen vast voor de (medische) vervolgopleidingen die onder de verantwoordelijkheid van VWS vallen. De basis daarvoor is het (voorkeurs)advies van het Capaciteitsorgaan.

Het nieuwe Capaciteitsplan biedt de basis voor het aantal plekken voor 2024, 2025 en 2026. Bij de meeste opleidingen waarvoor het Capaciteitsplan een instroomadvies bevat wordt een stijging geadviseerd. Dit vloeit voort uit de beleidsarme, modelmatige benadering van verwachte zorgvraag en -aanbod die het Capaciteitsorgaan hanteert.

Datum
4 mei 2023

Kenmerk
3566870-1046015-MEVA

In de brief is aangegeven dat het voorkeursadvies van het CO zoveel mogelijk wordt gevolgd, met enkele uitzonderingen. De budgettaire ruimte binnen de beschikbaarheidsbijdrage is toereikend om het hogere advies voor de medisch specialistische vervolgoopleidingen te kunnen volgen. Het voorkeursadvies van het CO levert bij de huisartsen een substantiële verhoging van het geadviseerde aantal plaatsen op ten opzichte van het eerdere advies (+921). Met de sector is daarom afgesproken om de aantallen beschikbaar te stellen die de Huisartsenopleiding Nederland realistisch acht. Bij de specialist ouderengeneeskunde ligt het voorkeursadvies hoger (+45) dan het voorgaande. Omdat de instroom achterblijft bij de plekken die beschikbaar worden gesteld, is met de sector afgestemd welke aantallen voor de komende jaren haalbaar zijn. Het voorkeursadvies ligt bij de arts verstandelijk gehandicapten wat lager dan het vorige (-17). Ook bij deze vervolgopleiding is met het veld afgestemd welke aantallen realistisch en haalbaar zijn. Aparte aandacht verdient de opleiding tot GZ-psycholoog. Het voorkeursadvies van het CO levert bij de GZ psycholoog een substantiële verhoging van het geadviseerde aantal instroomplaatsen op ten opzichte van het eerdere advies (+1053). Het advies is om het demografisch scenario te volgen inclusief de ontwikkelingen in de zorgvraag. Hiermee worden 60 extra opleidingsplekken beschikbaar gesteld ten opzichte het vorige advies van het Capaciteitsorgaan en wordt opnieuw geïnvesteerd in de ggz. In de brief wordt toegelicht dat het scenario met de verticale substitutie niet wordt gevolgd.

Initiële opleidingen

Om het aantal opleidingsplekken Geneeskunde beter te laten aansluiten bij het advies van het Capaciteitsorgaan is na ambtelijk overleg met het ministerie van OCW het advies om het maximale aantal opleidingsplaatsen Geneeskunde vanaf studiejaar 2024-2025 te verlagen van 3050 plaatsen naar 3015 plaatsen (in totaal 35 plaatsen op basis van de meest recente cijfers van OCW). Zo blijft er ruimte om in te spelen op schommelingen van het aantal opleidingsplekken voor de vervolgoopleidingen, maar wordt een verdere stijging van het opleidingsreservoir en de lange wachttijden voor het bemachtigen van een plek in een vervolgopleiding gedempt.

Het advies is om voor Mondzorgkunde, PA en VS vanaf het studiejaar 2025-2026 stapsgewijs toe te werken naar het voorkeursadvies. Deze stapsgewijze ophoging wordt gedekt met de verlaging van de 35 plekken Geneeskunde. De verhoging voor deze opleidingen vindt in verband met transitiekosten plaats vanaf studiejaar 2025-2026.

Voor Tandheelkunde kan onder voorwaarde van verkorting van de opleidingsduur 6 naar 5 jaar gekomen worden tot een verruiming van het aantal opleidingsplaatsen (circa 50 opleidingsplaatsen). Een verdere verlaging van circa 31 plaatsen Geneeskunde is nodig om samen met het effect van verkorting van de opleidingsduur te groeien naar het minimumadvies van het Capaciteitsorgaan

(345). In totaal zal de verlaging van de NF Geneeskunde dan uitkomen op 66. Totdat hier afspraken over zijn gemaakt (gesprekken op korte termijn zullen met het veld en OCW en VWS ingepland worden hierover) zal het aantal opleidingsplaatsen van 2023 worden gehanteerd voor de Tandheelkunde, en wordt ook de NF Geneeskunde niet verder verlaagd dan de hierboven beschreven 3015.

Datum
4 mei 2023

Kenmerk
3566870-1046015-MEVA

In de Kamerbrief wordt ook aandacht besteed aan de toekomstige mogelijkheid van loting voor de opleiding Geneeskunde ten behoeve van kansengelijkheid en over spreiding van tandartsopleidingen.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Met de beschikbaar gestelde aantallen voor de (medische) vervolgoopleidingen wordt invulling gegeven aan de breed levende politieke wens om voldoende artsen en aanverwante professionals op te leiden.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Algemeen geldt dat er breed draagvlak is voor het volgen van het capaciteitsadvies. Ten aanzien van de medisch specialistische vervolgoopleidingen hebben verschillende wetenschappelijke verenigingen gereageerd op het advies van het Capaciteitsorgaan. Het Capaciteitsorgaan heeft de reacties met de betrokken partijen besproken en gebruikt deze waar dat opportuun is bij de volgende ramingen. Het Capaciteitsorgaan zag in de reacties geen aanleiding om de instroomadviezen te wijzigen. Bij de (medische) vervolgoopleidingen waar de instroom achterblijft bij het voorkeursadvies van het Capaciteitsorgaan zijn de beschikbare aantallen afgestemd met de opleidende veldpartijen.

c. Financiële en personele gevolgen

Premie gefinancierde opleidingen:

- Er is één gezamenlijk budgettair kader voor de beschikbaarheidsbijdrage voor medische vervolgoopleidingen.
- De voorgestelde keuzes zijn budgettair inpasbaar binnen dit kader.

Begroting gefinancierde opleidingen:

- De (Profiel)artsen Maatschappij en Gezondheid worden gefinancierd vanuit een instellingssubsidie aan de SBOH. De SBOH is de landelijke werkgever voor alle aios publieke gezondheidszorg. Voor deze instellingssubsidie is jaarlijks 38 miljoen euro beschikbaar.
- De opleidingen in een jeugd ggz-instelling worden gefinancierd vanuit een subsidieregeling die op de begroting van VWS staat. Omdat deze opleidingen zien op activiteiten die onder de Jeugdwet vallen kunnen ze niet via een beschikbaarheidsbijdrage worden bekostigd die uit de premie wordt gefinancierd. Daarom bestaat er een aparte begroting gefinancierde subsidieregeling Opleidingen in een Jeugd ggz-instelling 2023-2024. Voor 2024 is 2,6 miljoen euro beschikbaar.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

Medische (vervolg)opleidingen zijn geen economische activiteiten, daarom is er geen sprake van staatssteun.

Datum
4 mei 2023

Kenmerk
3566870-1046015-MEVA

e. *Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)*

Intern: CZ, LZ, PG, PP, GMT en FEZ.

Interdepartementaal: Ministerie van OCW.

Veldpartijen: Capaciteitsorgaan, BOLS, SBOH, Huisartsopleiding Nederland (HON), Samenwerkende Opleidingen tot specialist Ouderengeneeskunde Nederland (SOON), AVG opleiding.

f. *Gevolgen administratieve lasten*

Geen.

g. *Toezeggingen*

Tijdens het Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid in de zorg op 18 januari 2023 is toegezegd dat de Kamer in het eerste kwartaal van 2023 de kabinetsreactie ontvangt op ramingen van het Capaciteitsorgaan. Tijdens het Dertigledendebat over personeelstekorten bij ambulancediensten op 16 maart 2023 is toegezegd dat de Kamer in april de kabinetsreactie op de Capaciteitsadviezen ontvangt.

Tevens worden hiermee de volgende moties afgedaan:

- De motie Van den Berg en Van den Hil over het beschikbaar stellen van het maximale aantal opleidingsplaatsen voor SEH-artsen per 2024;
- De motie Paulusma over een andere regionale verdeling van opleidingsplaatsen voor medisch specialisten;
- De motie Van den Berg en Van den Hil over bezien op welke wijze het systeem van alloceren van opleidingsplaatsen voor huisartsen verbeterd kan worden;
- De motie Paulusma over 250 instromers per jaar bij de opleiding tot physician assistant bezien in samenhang met het totaal van adviezen;
- De motie Van den Hil over het opleiden van 36 extra opleidingsplekken voor de physician assistant;
- De motie Van Den Hil over uitbreiding opleidingscapaciteit van de studie tandheelkunde en
- De motie Van Den Hil over verkorting van de opleiding tandheelkunde tot vijf jaar.

h. *Fraudedoets*

N.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.